

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

1. října 2015*

„Řízení o předběžné otázce — Směrnice 93/13/EHS — Zneužívající klauzule ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem — Smlouva o hypoteční půjčce —

Článek 7 odstavec 1 — Ukončení používání zneužívajících klauzulí — Přiměřené a účinné prostředky — Uznání dluhu — Notářská listina — Připojení doložky vykonatelnosti notářem — Exekuční titul — Povinnosti notáře — Přezkum zneužívajících klauzulí z úřední povinnosti — Soudní přezkum — Zásady rovnocennosti a efektivity“

Ve věci C-32/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Fővárosi Törvényszék (Soud pro Budapešť, Maďarsko) ze dne 13. prosince 2013, došlým Soudnímu dvoru dne 23. ledna 2014, v řízení

ERSTE Bank Hungary Zrt.

proti

Attilu Sugárovi,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, A. Ó Caoimh, C. Toader (zpravodajka), E. Jarašiūnas, a C. G. Fernlund, soudci,

generální advokát: P. Cruz Villalón,

vedoucí soudní kanceláře: L. Carrasco Marco, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 5. února 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za ERSTE Bank Hungary Zrt. L. Wallacherem, úgyvéd,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a G. Szimou, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem a D. Kuon, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi K. Talabér-Ritz a M. van Beekem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 25. června 2015,

* Jednací jazyk: maďarština.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 7 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 29; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi ERSTE Bank Hungary Zrt. (dále jen „ERSTE Bank“) a A. Sugárem, ve věci žádosti posledně jmenovaného znějící na zrušení doložky vykonatelnosti připojené formou notářského zápisu o uznání dluhu ze strany A. Sugára na základě smlouvy o půjčce a smlouvy o hypoteční zástavě, které byly uzavřeny mezi smluvními stranami.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Podle čl. 1 odst. 1 směrnice 93/13:

„Účelem této směrnice je sblížit právní a správní předpisy členských států týkající se nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách uzavíraných mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem.“

- 4 Článek 6 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Členské státy stanoví, že nepřiměřené podmínky [zneužívající klauzule] použité ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazné a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotýcných nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí].“

- 5 Článek 7 odst. 1 a 2 uvedené směrnice stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek [zneužívajících klauzulí] ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.“

2. Prostředky uvedené v odstavci 1 musí obsahovat ustanovení, podle nichž osoby nebo organizace, které mají podle vnitrostátních právních předpisů oprávněný zájem na ochraně spotřebitelů, mohou požádat v souladu s vnitrostátními právními předpisy soud nebo příslušné správní orgány o rozhodnutí, zda smluvní podmínky sepsané pro obecné použití jsou nepřiměřené [zneužívající], aby tak mohly použít vhodné a účinné prostředky k zabránění dalšímu použití takových podmínek [klauzulí].“

Maďarské právo

Občanský zákoník

- 6 Ustanovení § 200 zákona č. IV z roku 1959, kterým se zavádí občanský zákoník (a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, dále jen „občanský zákoník“), ve znění účinném ke dni uzavření smlouvy dotčené v původním řízení, stanoví:

„(1) Strany mohou svobodně určit obsah smlouvy. Nebrání-li tomu žádné zákonné ustanovení, mohou se strany po vzájemné dohodě odchýlit od právní úpravy smluv.

(2) Neplatná je každá smlouva, která porušuje nebo obchází zákonné ustanovení, ledaže uvedené ustanovení stanoví jiný právní následek. Neplatná je rovněž každá smlouva, která se zjevně přičí dobrým mravům.“

- 7 Ustanovení § 209 odst. 1 uvedeného zákoníku stanoví:

„Všeobecná smluvní podmínka nebo klauzule spotřebitelské smlouvy, která nebyla sjednána individuálně, je zneužívající v případě, že v rozporu s požadavky dobré víry a loajality stanovuje práva a povinnosti stran vyplývající ze smlouvy jednostranně a neodůvodněně v neprospěch strany, která není původcem této klauzule.“

- 8 Ustanovení § 209/A odst. 1 občanského zákoníku stanoví, že poškozená strana může napadnout zneužívající smluvní klauzuli.

- 9 Podle odstavce 2 uvedeného ustanovení jsou neplatné zneužívající klauzule, jež jsou obsaženy ve spotřebitelských smlouvách jako obecné smluvní podmínky, nebo které prodávající nebo poskytovatel stanovil jednostranně, předem a bez individuálního sjednání. Neplatnosti se lze dovolávat pouze ve prospěch spotřebitele.

Občanský soudní řád

- 10 Podle ustanovení § 163 zákona č. III z roku 1952 o občanském soudním řádu (a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, dále jen „občanský soudní řád“), může soud určit, které skutečnosti považuje za obecně známé. Totéž platí o skutečnostech, které jsou soudu známy *ex officio*. Soud rovněž může zohlednit skutečnosti, ačkoli nebyly předloženy účastníky řízení, je však povinen účastníky řízení o uvedených skutečnostech informovat.

- 11 Na základě ustanovení § 366 občanského soudního řádu, pokud není v rámci nuceného soudního výkonu rozhodnutí možné výkon rozhodnutí zastavit nebo omezit podle § 41 nebo § 56 zákona č. LIII z roku 1994 o soudním výkonu rozhodnutí (a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény, dále jen „zákon o soudním výkonu rozhodnutí“), může povinný, který má za to, že výkon nepříznivě zasahuje do jeho právního postavení, zahájit proti oprávněnému soudní řízení o zastavení nebo omezení nuceného výkonu.

- 12 Ustanovení § 369 tohoto zákoníku stanoví:

„Řízení o zastavení nebo omezení výkonu rozhodnutí nařízeného na základě veřejné listiny opatřené doložkou vykonatelnosti nebo obdobného exekučního titulu lze zahájit, jestliže

a) pohledávka, jež má být vymožena, nevznikla platným způsobem,

[...]“

- 13 Podle ustanovení § 370 uvedeného zákoníku soud, který rozhoduje v řízení o zastavení nebo omezení výkonu rozhodnutí, může ve věci nařídit odklad nuceného výkonu.

K zákonu o soudním výkonu rozhodnutí

- 14 Ustanovení § 13 odst. 1 zákona o soudním výkonu rozhodnutí stanoví:

„1) Exekuční titul lze vydat, jestliže rozhodnutí, jež má být vykonáno

- a) uvádí pohledávku (peněžitou částku),
- b) je konečné nebo je lze předběžně vykonat a
- c) uplynula lhůta pro splnění. [...]“

- 15 Ustanovení § 23/C uvedeného zákona upravuje postup, kterým notář připojí doložku vykonatelnosti k notářské listině, kterou vypracoval. Podle odstavce 1 uvedeného ustanovení notář, který listinu vypracoval, připojí k notářské listině doložku vykonatelnosti, jestliže uvádí:

- závazek uskutečnit plnění a protiplnění nebo jednostranný závazek,
- jméno (název) věřitele a dlužníka,
- předmět, výši (částku) a důvod závazku, jakož i
- způsob a lhůtu plnění.

- 16 Ustanovení § 23/C zákona o soudním výkonu rozhodnutí stanoví v odstavcích 2 a 5:

„2) Jestliže je závazek vázán na splnění podmínky nebo uplynutí lhůty, její vykonatelnost rovněž vyžaduje, aby v listině bylo uvedeno, že došlo ke splnění podmínky nebo uplynutí lhůty.

[...]

5) Na základě tohoto ustanovení lze nařídit výkon rozhodnutí, jestliže pohledávka uvedená v notářské listině může podléhat nucenému soudnímu výkonu rozhodnutí a uplynula lhůta k plnění. [...]“.

- 17 Ustanovení § 31/E odst. 2 uvedeného zákona stanoví, že řízení před notářem jakožto nesporné občanskoprávní řízení má obdobné účinky jako soudní řízení a rozhodnutí vydaná notářem mají obdobné účinky jako rozhodnutí místních soudů.
- 18 Ustanovení § 56 odst. 1 zákona o soudním výkonu rozhodnutí stanoví, že soud, který nařídil nucený výkon, usnesením vyloučí nebo případně omezí nucený výkon, pokud na základě veřejných listin konstatuje, že rozhodnutí, které má být vykonáno se liší od konečného rozhodnutí, nebo jej mění, nebo pokud konečné rozhodnutí určilo, že pohledávka prokázaná listinou s doložkou vykonatelnosti, jejíž nucený výkon je navrhován, nevznikla platně.
- 19 Podle ustanovení § 211 odst. 2 uvedeného zákona, jestliže soud připojí k listině doložku vykonatelnosti v rozporu se zákonem, je třeba doložku vykonatelnosti zrušit.

20 Ustanovení § 212 uvedeného zákona stanoví:

„1) Soud, který nařídí výkon rozhodnutí, může zrušit doložku vykonatelnosti v kterémkoli okamžiku, a to na návrh účastníka nebo na základě zprávy úředníka pověřeného výkonem rozhodnutí anebo bez návrhu.

2) Usnesení musí být oznámeno účastníkům řízení, kteří proti němu mohou podat opravný prostředek.“

21 Ustanovení § 224/A zákona o soudním výkonu rozhodnutí stanoví:

„Přísluší-li notáři, aby nařídil nucený soudní výkon rozhodnutí, použijí se tato ustanovení s následujícími úpravami:

a) ‚soudem nařizujícím nucený soudní výkon rozhodnutí‘ se rozumí notář; ‚rozhodnutím vydaným soudem nařizujícím nucený soudní výkon rozhodnutí‘ se rozumí rozhodnutí vydané notářem;

[...]“

Zákon o notářích

22 Zákon č. XLI z roku 1991 o notářích (a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény, dále jen „zákon o notářích“) v § 1 odst. 1, 2 a 4 vymezuje pravomoci notářů takto:

„1) Zákon přiznává notářům postavení úřední osoby za tím účelem, aby stranám poskytovali nezávislé právní služby s cílem předcházet sporům.

2) Notář sepisuje zápisy o právních jednáních a právně významných skutečnostech, uschovává listiny, uschovává z pověření stran peníze, cenné předměty a cenné papíry za účelem jejich předání věřiteli a v souvislosti s řízeními, jež jsou svěřena do jeho pravomoci, poskytuje stranám, při zachování rovného zacházení s nimi, poučení, aby jim byl nápomocen při výkonu jejich práv a při plnění jejich povinností.

[...]

4) Notář uskutečňuje úkony při prosazování práva jakožto součásti činnosti státu v oblasti výkonu spravedlnosti, a to v rámci pravomocí, které mu jsou svěřeny zákonem.“

23 Ustanovení § 3 odst. 1 a 2 uvedeného zákona stanoví:

„1) Notář je povinen odmítnout pomoc, je-li neslučitelná s jeho povinnostmi, zejména pokud je jeho pomoc žádána pro účely právního jednání, které je v rozporu se zákonem nebo směřuje k obcházení zákona nebo je zakázán jeho účel nebo je v rozporu s dobrými mravy.

2) Pokud notář v průběhu řízení zjistí skutečnost, která vyvolává pochybnosti a není namístě odmítnutí pomoci, je povinen upozornit strany na uvedenou skutečnost a učinit o ní písemný záznam. Vznese-li strana proti této skutečnosti výhradu, notář odmítne pomoc.“

24 Ustanovení § 112 odst. 1 uvedeného zákona je totožného znění jako ustanovení § 23/C zákona o soudním výkonu rozhodnutí, pokud jde o údaje, které musí obsahovat veřejná listina pro účely jejího opatření doložkou vykonatelnosti.

Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžné otázky

- 25 Dne 18. prosince 2007 společnost ERSTE Bank a A. Sugár uzavřeli formou notářského zápisu, který je veřejnou listinou, smlouvu o úvěru ve výši 30 687 švýcarských franků (CHF), který měl sloužit ke koupi nemovitosti. Smlouva je zajištěna zástavním právem zatěžujícím uvedenou nemovitost.
- 26 Dne 19. prosince 2007 podepsal A. Sugár na základě smlouvy o úvěru prohlášení o uznání dluhu ve prospěch společnosti ERSTE Bank sepsané ve formě notářského zápisu. Ze spisu plyne, že tato listina společnosti ERSTE Bank přiznala právo vypovědět smlouvu o úvěru v případě nesplnění smluvních povinností ze strany A. Sugára a přistoupit k vymáhání dluhu ze smlouvy na základě potvrzení o dluhu vystaveného společností ERSTE Bank a uvádějícího výši dluhu.
- 27 Vzhledem k tomu, že A. Sugár dostal do prodlení se splácením, společnost ERSTE Bank vypověděla smlouvu a požádala o vyznačení doložky vykonatelnosti na základě uvedeného uznání dluhu. Vzhledem k tomu, že byly splněny zákonné podmínky, notář dne 13. prosince 2011 k uvedené listině připojil doložku vykonatelnosti, což mělo za následek možnost provedení nuceného výkonu, a tedy možnost dát tomuto aktu povahu obdobnou soudnímu rozhodnutí.
- 28 Návrhem ze dne 5. června 2013 se A. Sugár domáhal u notáře zrušení doložky vykonatelnosti na veřejné listině, která obsahovala uznání dluhu týkajícího se smlouvy o úvěru uzavřené se společností ERSTE Bank, a tvrdil zejména, že tato smlouva obsahuje zneužívající klauzule. Dále A. Sugár zpochybnil legalitu vypovězení smlouvy a tvrdil, že doložka vykonatelnosti nařizovala nucený výkon splnění závazků, které nevyplývaly z listiny o uznání dluhu. Rovněž uvedl, že podal návrh na zastavení nuceného výkonu a na prohlášení neplatnosti.
- 29 Rozhodnutím ze dne 13. června 2013 notář zamítl žádost o zrušení doložky vykonatelnosti, protože nebyla stížena žádnou vadou, jelikož dotčená veřejná listina obsahovala uznání dluhu, název věřitele a jméno dlužníka, výši a důvod dluhu, způsob, jakož i lhůtu jeho splnění. Mimoto uvedl, že dluh závisí na splnění podmínky, jakož i na datu jejího splnění. Notář rovněž uvedl, že řízení před notářem je řízením nesporným a že ve sporech mezi stranami týkajících se různých klauzulí smlouvy nebo zákonnosti výpovědi smlouvy není oprávněn vyjádřit názor, neboť to je výlučně v pravomoci soudů.
- 30 Atilla Sugár podal k Fővárosi Törvényszék (Soud pro Budapešť) žalobu směřující ke zrušení rozhodnutí notáře a doložky vykonatelnosti, která podle něj byla připojena v rozporu se zákonem. Na podporu žaloby uvedl zejména, že uznání dluhu obsahuje zneužívající klauzule a nesprávné údaje, že výše dluhu je v něm uvedena v devizách, ačkoli úvěr byl sjednán ve forintech, a byla určena výhradně na základě interních údajů společnosti ERSTE Bank. Má za to, že připojení doložky vykonatelnosti je zneužitím práva, jelikož strana navrhuje nucený výkon předkládá jednostranný akt, jehož platnost lze přezkoumat jen v rámci sporného řízení.
- 31 Předkládající soud uvádí, že podle zákona o soudním výkonu rozhodnutí notář připojí doložku vykonatelnosti k listině, která je podkladem výkonu, která se tímto stane exekučním titulem. Nicméně při připojování doložky vykonatelnosti se notář omezuje na ověření toho, zda listina, která bude exekučním titulem, splňuje formální a věcné náležitosti, aniž by mohl přezkoumat případnou zneužívající povahu smluvních ustanovení smlouvy o půjčce, která je základem uvedené listiny. Spotřebitel může namítnout zneužívající povahu smluvních ustanovení pouze v rámci opravného prostředku, jímž se bude domáhat zrušení či omezení nuceného výkonu, což podle předkládajícího soudu být v rozporu s cíli směrnice 93/13.

32 Za těchto podmínek se Fővárosi Törvényszék (Soud pro Budapešť) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je úprava řízení v členském státě, podle které druhá smluvní strana v případě nesplnění závazku ze strany spotřebitele obsaženého ve formálně bezvadné listině vypracované notářem dosáhne potvrzení částky, kterou sama stanoví a jejíhož zaplacení se domáhá, a to na základě připojení takzvané doložky vykonatelnosti, přičemž se vyhne zahájení sporného řízení před soudem a jakémukoli přezkumu zneužívající povahy klauzulí dotčené smlouvy, v souladu s čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13[?]
- 2) Může se spotřebitel v rámci tohoto řízení domáhat zrušení již připojené doložky vykonatelnosti na základě toho, že nedošlo k přezkumu zneužívající povahy klauzulí smlouvy, která je jejím základem, když podle rozsudku vydaného ve věci C-472/11 je soud v soudním řízení povinen informovat spotřebitele o existenci zneužívajících klauzulích, které zjistil[?]“

K předběžným otázkám

- 33 Podstatou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládán v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení, která umožňuje notáři, který vyhotovil při dodržení formálních náležitostí veřejnou listinu týkající se smlouvy mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, připojit na uvedenou listinu doložku vykonatelnosti nebo odmítnout její zrušení, ačkoli v žádném stadiu nebyl proveden přezkum zneužívající povahy klauzulí uvedené smlouvy.
- 34 Z předkládacího rozhodnutí plyne, že tyto otázky se pojí s tím, že ve vnitrostátním právu existuje řízení, v němž notář na návrh věřitele může připojit doložku vykonatelnosti k veřejné listině obsahující závazek dlužníka, ale nemůže provést přezkum platnosti uvedené listiny, s výhradou dodržení omezeného počtu formálních podmínek spojených s obsahem uvedené listiny, které stanoví § 23/C zákona o soudním výkonu rozhodnutí. Podle uvedeného ustanovení musí listina obsahovat závazek uskutečnit plnění a protiplnění, jméno (název) věřitele a dlužníka, předmět, výši a důvod povinnosti a nakonec způsob a lhůtu plnění.
- 35 Ve věci projednávané v původním řízení je exekučním titulem prohlášení ve formě notářského zápisu o uznání dluhu ze strany A. Sugára vzešlého ze smlouvy o hypotečním úvěru, kterou uzavřel se společností ERSTE Bank.
- 36 Připojení doložky vykonatelnosti k uvedené listině výhradně na základě skutečností uvedených věřitelem ve skutečnosti umožňuje bez jakéhokoli sporného řízení před soudem dosáhnout nuceného splnění smluvního závazku. Podle § 31/E odst. 2 zákona o soudním výkonu rozhodnutí má totiž notářský zápis s doložkou vykonatelnosti stejné účinky jako rozhodnutí místního soudu.
- 37 Ze spisu rovněž plyne, že podle § 211 odst. 2 a § 224/A zákona o soudním výkonu rozhodnutí může notář zrušit doložku vykonatelnosti, která byla připojena „v rozporu se zákonem“. Jak nicméně zdůraznila maďarská vláda ve svém vyjádření, tento postup se týká nikoli platnosti smluvních ustanovení, ale pouze přezkumu legality připojení doložky vykonatelnosti.
- 38 Z toho tedy plyne, že podle vnitrostátní právní úpravy není přezkum platnosti smluvních ustanovení ze strany notáře možný ani v rámci postupu připojení doložky vykonatelnosti ani v rámci postupu jejího zrušení.
- 39 Pro účely určení, zda je taková právní úprava slučitelná s požadavky směrnice 93/13, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury spočívá systém ochrany zavedený směrnicí 93/13 na myšlence, že se spotřebitel nachází v nerovném postavení vůči prodávajícímu nebo poskytovateli jak

z hlediska vyjednávací síly, tak úrovně informovanosti, což ho vede k tomu, že přistupuje na podmínky předem vyhotovené prodávajícím nebo poskytovatelem, ač nemůže ovlivnit jejich obsah (viz zejména rozsudek Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 48 a citovaná judikatura).

- 40 Vzhledem k takovému nerovnému postavení čl. 6 odst. 1 směrnice stanoví, že zneužívající klauzule nejsou pro spotřebitele závazné. Jedná se o kogentní ustanovení, jehož cíle je nahrazení formální rovnováhy, kterou smlouva nastoluje mezi právy a povinnostmi smluvních stran, rovnováhou skutečnou, která může nastolit rovnost mezi těmito smluvními stranami (viz rozsudek Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 23 a citovaná judikatura).
- 41 V tomto kontextu již Soudní dvůr několikrát rozhodl, že vnitrostátní soud má povinnost posuzovat zneužívající povahu smluvního ustanovení spadajícího do působnosti uvedené směrnice z úřední povinnosti a odstraňovat tak nerovnováhu, která existuje mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem, pokud má za tímto účelem k dispozici nezbytné informace o právním a skutkovém stavu (viz zejména rozsudky Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 46; Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, bod 34, jakož i Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 24).
- 42 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že vnitrostátní soud, který i bez návrhu zjistil, že smluvní klauzule má zneužívající charakter, má povinnost nečekat, až spotřebitel navrhne zrušení uvedené klauzule, a vyvodit z tohoto zjištění důsledky podle vnitrostátního práva, s výhradou dodržení zásady kontradiktornosti (v tomto smyslu viz rozsudek Banif Plus Bank, C-472/11, EU:C:2013:88, bod 36).
- 43 Mimoto Soudní dvůr konstatoval, že směrnice 93/13 brání právní úpravě členského státu, která neumožňuje soudu, jemuž je předložen návrh na vydání platebního rozkazu, aby bez námítky podané spotřebitelem posoudil z úřední povinnosti *a limine* či v jakémkoli jiném stadiu řízení zneužívající charakter klauzule o úrocích z prodlení obsažené ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím či poskytovatelem a spotřebitelem, ačkoli má pro tyto účely k dispozici potřebné informace o právním a skutkovém stavu (rozsudek Banco Español de Crédito, C-618/10, EU:C:2012:349, bod 57).
- 44 V judikatuře Soudní dvůr také rozhodl, že právní úprava členského státu není v souladu se směrnicí 93/13, pokud v rámci řízení o výkonu rozhodnutí týkajícího se nemovitosti zatížené hypotékou nestanoví jako důvod pro podání námítky zneužívající povahu smluvního ustanovení, na základě kterého byl vydán exekuční titul, a zároveň neumožňuje soudu, který rozhoduje ve věci samé a je příslušný posoudit zneužívající povahu takového ustanovení, přijmout předběžná opatření a tím přerušit uvedené řízení o výkonu rozhodnutí (v tomto smyslu viz rozsudky Aziz, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 64, a Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, bod 36).
- 45 Konečně Soudní dvůr rozhodl, že vnitrostátní právní úprava, která soudu, který rozhoduje v řízení o výkonu rozhodnutí týkajícího se nemovitosti zatížené hypotékou, neumožňuje přezkoumat z úřední povinnosti či na návrh spotřebitele zneužívající charakter klauzule obsažené ve smlouvě, ze které vyplývá vymáhaný dluh a která je podkladem pro exekuční titul, ani přijmout předběžná opatření, zejména pak přerušit výkon rozhodnutí, jestliže je přijetí takového opatření nezbytné k zajištění plného účinku konečného rozhodnutí přijatého v odpovídajícím nalézacím řízení soudem, který je příslušný k posouzení zneužívajícího charakteru takové klauzule, je v rozporu se směrnicí 93/13 (viz usnesení Banco Popular Español a Banco de Valencia, C-537/12 a C-116/13, EU:C:2013:759, bod 60, jakož i rozsudek Sánchez Morcillo a Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, bod 28).
- 46 O zjednodušeném nuceném notářském výkonu rozhodnutí dotčeném ve věci v původním řízení Evropská komise tvrdí, že možnost, že notář zahájí nucený výkon smlouvy a neposoudí v rámci postupu připojení doložky vykonatelnosti či v rámci postupu jejího zrušení zneužívající povahu jednotlivých klauzulí, může porušit směrnicí 93/13, jak ji vykládá judikatura citovaná v předchozích bodech, a zejména rozsudky Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349), a Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88), přičemž posledně uvedený rozsudek zmínil ve druhé otázce také

předkládající soud. Komise je toho názoru, že pokud má notářské řízení obdobné účinky jako soudní řízení, musí mít v důsledku toho notář možnost posoudit i bez návrhu zneužívající povahu smluvních klauzulí, jestliže k tomu má všechny informace o právních a skutkových okolnostech.

- 47 Je nicméně třeba konstatovat, jak zdůraznil generální advokát zejména v bodech 65 až 67 a 72 stanoviska, že tato judikatura se týká zvláštního rámce výkonu soudní funkce a s ohledem na zásadní rozdíly mezi výkonem soudní funkce a výkonem funkce notáře není přenosná na funkci notáře.
- 48 Mimoto je třeba uvést, že směrnice 93/13 neobsahuje žádné ustanovení týkající se úlohy, kterou by mohl nebo měl vykonávat notář v oblasti přezkumu zneužívajících klauzulí. Tato směrnice neupravuje otázku, zda je třeba rozšířit na notáře za okolností, kdy mu vnitrostátní právní předpisy přiznávají pravomoc provést připojení doložky vykonatelnosti na veřejnou listinu týkající se smlouvy a následně ji případně zrušit, oprávnění vykonávat pravomoci, které spadají přímo do soudní funkce.
- 49 Z toho plyne, že při neexistenci harmonizace vnitrostátních prováděcích mechanismů nuceného výkonu v unijním právu je na vnitrostátním právním řádu každého členského státu, aby na základě zásady procesní autonomie taková pravidla stanovil, avšak za podmínky, že nejsou méně příznivá než pravidla upravující podobné situace podléhající vnitrostátnímu právu (zásada rovnocennosti) a v praxi neznemožňují nebo nadměrně neztěžují výkon práv přiznaných unijním právem (zásada efektivity) (v tomto smyslu viz rozsudky *Aziz*, C-415/11, EU:C:2013:164, bod 50; *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, bod 46, a *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 50).
- 50 K zásadě rovnocennosti je nutno uvést, že Soudní dvůr nemá k dispozici žádnou informaci, která by byla s to vyvolat pochybnosti o souladu právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení s touto zásadou.
- 51 Pokud jde o zásadu efektivity, je třeba připomenout, že Soudní dvůr již rozhodl, že v každém případě, kdy vyvstává otázka, zda vnitrostátní procesní ustanovení znemožňuje nebo nadměrně ztěžuje použití unijního práva, je třeba postupovat s přihlédnutím k úloze tohoto ustanovení v rámci řízení jako celku, jeho průběhu a jeho zvláštnostem u různých vnitrostátních orgánů. Z tohoto hlediska je třeba případně zohlednit základní zásady vnitrostátního právního systému, jako například zásadu ochrany práv obhajoby, zásadu právní jistoty a řádný průběh řízení (viz zejména rozsudek *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, bod 51 a citovaná judikatura).
- 52 Je tedy třeba určit, zda v takové situaci, jako je situace v původním řízení, může dotčená vnitrostátní právní úprava, analyzovaná ve svém kontextu a s ohledem na všechny existující opravné prostředky, zaručit existenci přiměřených a účinných prostředků zabráňujících dalšímu používání zneužívajících klauzulí ve smlouvách uzavřených se spotřebiteli a nezávaznost zneužívajících klauzulí pro spotřebitele, jak stanoví čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13.
- 53 Maďarská vláda v zásadě tvrdí, že zjednodušené řízení o nuceném výkonu dotčené ve věci v původním řízení nevylučuje jakýkoli přezkum zneužívajících klauzulí, ať ze strany samotných notářů či ze strany vnitrostátních soudů.
- 54 Je třeba uvést, že s ohledem na zvláštní důvěru, kterou má spotřebitel obecně ve vztahu k notáři, který má postavení nestranného poradce, a skutečnost, že listiny vypracované notářem nejsou stíženy protiprávností, totiž existuje nezanedbatelné riziko, že spotřebitel bude méně pozorný při sepisování těchto listin, pokud jde o existenci zneužívajících klauzulí a důsledků takového zjednodušeného notářského vykonávacího řízení, jako je řízení dotčené ve věci v původním řízení. Mimoto, pokud bylo takové řízení zahájeno na návrh prodejce či poskytovatele, spotřebitel nemůže mít bez zásahu notáře k dispozici všechny užitečné informace, které mu umožní hájit se v rámci tohoto řízení před vnitrostátními soudy.

- 55 K právní úpravě dotčené ve věci v původním řízení je třeba uvést, že v souladu s § 1 zákona o notářích má notář za úkol zejména poskytovat v souvislosti s řízeními, jež jsou svěřena do jeho pravomoci, při zachování rovného zacházení, stranám poučení, aby jim napomohl při výkonu jejich práv a při plnění jejich povinností, s cílem předcházet sporům.
- 56 Mimoto podle § 3 odst. 1 a 2 uvedeného zákona má notář povinnost ověřit soulad s právem zneužívající povahu právního jednání a písemně informovat strany, pokud zjistí skutečnost, která vyvolává pochybnost.
- 57 Z toho plyne, že notář je v maďarském procesním systému oprávněn hrát zejména ve stadiu vyhotovení veřejné listiny týkající se smlouvy uzavřené mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem úlohu spočívající v předcházení zneužívající povaze klauzulí této smlouvy a dále má povinnost zajistit prostřednictvím poučení rovné zacházení se stranami ve všech řízeních, jež jsou svěřena do jeho pravomoci, a to včetně řízení o nuceném výkonu.
- 58 Z výše uvedeného vyplývá, že obecná ustanovení zákona o notářích mohou – což však musí ověřit předkládající soud – přispět k dodržování požadavků stanovených v čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13.
- 59 Je třeba uvést, jak zdůraznil generální advokát v bodě 84 stanoviska, že přiměřené a účinné prostředky k ukončení používání zneužívajících klauzulí ve smlouvách uzavřených se spotřebiteli musí zahrnovat ustanovení, která umožní zaručit spotřebitelům účinnou soudní ochranu a umožní jim napadnout spornou smlouvu před soudem, a to i ve stadiu nuceného výkonu, za přiměřených procesních podmínek, aby výkon práv spotřebitele nepodléhal podmínkám, zejména co se týče lhůt či poplatků, které nadměrně ztěžují nebo v praxi znemožňují výkon práv zaručených směrnicí 93/13. Právě v rámci těchto soudních řízení je třeba uplatnit judikaturu Soudního dvora citovanou v bodech 41 až 45 tohoto rozsudku.
- 60 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí plyne, že A. Sugár může jednak podat na základě § 209/A odst. 1 občanského zákoníku žalobu, kterou zpochybní platnost smlouvy, a jednak zahájit řízení k vyloučení nebo omezení nuceného výkonu na základě § 369 občanského soudního řádu. V rámci posledně uvedeného řízení se spotřebitel může podle § 370 občanského soudního řádu domáhat přerušení nuceného výkonu smlouvy dotčené ve věci v původním řízení.
- 61 Navíc z informací poskytnutých Soudnímu dvoru zejména maďarskou vládou patrně vyplývá, že předkládající soud musí ověřit, zda bez ohledu na znění § 369 a § 370 občanského soudního řádu může a musí přezkoumat zneužívající povahu klauzulí smluv a při dodržení § 163 občanského soudního řádu a v souladu s judikaturou Kúria (Nejvyšší soud) konstatovat i bez návrhu zjevnou neplatnost, když ji lze prokázat na základě dostupných důkazů.
- 62 Přitom však platí, že i když směrnice 93/13 ve sporech týkajících se prodávajícího nebo poskytovatele a spotřebitele ukládá vnitrostátnímu soudu rozhodujícímu takové spory povinnost konat aktivně a nezávisle na samotných smluvních stranách (rozsudky *Asbeek Brusse a de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, bod 39 a citovaná judikatura, jakož i *Pohotovost*, C-470/12, EU:C:2014:101, bod 40 a citovaná judikatura), nemůže dodržování zásady efektivity vést až k tomu, že zcela nahradí úplnou nečinnost dotyčného spotřebitele (v tomto smyslu viz rozsudek *Kušionová*, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 56).
- 63 Proto skutečnost, že se spotřebitel může dovolávat ochrany ze strany právních předpisů o zneužívajících klauzulích, pouze pokud zahájí soudní řízení, sama o sobě – v rozporu s tvrzením Komise – neporušuje zásadu efektivity. Účinná soudní ochrana zaručená směrnicí 93/13 totiž spočívá na předpokladu, že se na vnitrostátní soud nejprve obrátí jedna ze smluvních stran.

- 64 Je tudíž na předkládajícím soudu, který má jako jediný přímou znalost procesních podmínek soudních řízení ve vnitrostátním právním řádu a jako jediný je příslušný k výkladu vnitrostátního práva, aby posoudil, zda za okolností věci v původním řízení uvedené podmínky zaručují spotřebiteli účinnou soudní ochranu.
- 65 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na položené otázky odpovědět, že čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice 93/13 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takový vnitrostátním právním předpisům, jako jsou předpisy dotčené v původním řízení, které umožňují notáři, který vyhotovil při dodržení formálních náležitostí veřejnou listinu týkající se smlouvy mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, připojit k uvedené listině doložku vykonatelnosti nebo odmítnout její zrušení, aniž by v jednom či druhém stadiu došlo k přezkumu zneužívající povahy klauzulí smlouvy.

K nákladům řízení

- 66 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Ustanovení čl. 6 odst. 1 a čl. 7 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách [zneužívajících klauzulích] ve spotřebitelských smlouvách musí být vykládány v tom smyslu, že takový vnitrostátním právním předpisům, jako jsou předpisy dotčené v původním řízení, které umožňují notáři, který vyhotovil při dodržení formálních náležitostí veřejnou listinu týkající se smlouvy mezi prodávajícím nebo poskytovatelem a spotřebitelem, připojit k uvedené listině doložku vykonatelnosti nebo odmítnout její zrušení, aniž by v jednom či druhém stadiu došlo k přezkumu zneužívající povahy klauzulí smlouvy.

Podpisy.